

An de liende

is een elektrisch Stellingwarfs maondblad
van de stichting Stellingwerfs Eigen (sSe)

Oplaoe: 673 e-adressen
2de jaorgaank, nommer 11
Daotum: 1 november 2007

Redaktie: Frank de Vries
Piet Bult

Aemels: info@stellingwerfs-eigen.nl
Webstee: www.stellingwerfs-eigen.nl
(Hier vien ie ok et archief van An de liende.)

ISSN : 1872-4108
NUR : 525
SSE : 0711

Verantwoordelikhied m.b.t. et copy- en auteursrecht van instuurd wark ligt bi'j de instuurder.
Copy- en auteursrecht van instuurd wark bin en blieden van de oorspronkelijke maeker.
De redaktie/uitgever nemt gien verantwoordelikhied veur inzunnen wark!
Et deursturen van dit blad mag aliend zonder veraanderings.
Kiek op de laeste bladziende veur meer spulriegels.

De inhoud van disse maand:

• Inhoold	
• Van de redaktie	3
• Agenda	4
• Dri'jekont	5
• Wussen jim dat	6
• Anansi (3)	7
• Een leven langs de Steenwijkerweg	10
• Nummer 41 asjeblief	11
• Een waarschouwde aep	12
• D'n Brabantsen topfijftig	13
• An de lijn is gewichtig	15
• Praot mit H.W. de Vries	16
• Schipperen	18
• Ik geleuf et, ikke niet	19
• Vertaelen van een Fries gedicht (2)	20
• Taeltuun	21
• Dichtwark	22
• Meer dichtwark	23
• Deurdaenkerties	23
• Winterreize (23)	24
• De Stellingwarver Biebel	25
• Stelling van de maand	26

Oververhitte postbussen...

Bi'j et versturen van et nommer van de veurige maand (1 oktober) is d'r een protte verkeerd gaon hewwe begrepen. Et bleek naotied dat een protte aemelbussen van Hotmail een poze loskoppeld weren van et wereldwiede net. En dat mos vanzels krek wezen op et stuit dat wij de boel verstuurden. Wij kregen daor meer as 100 berichten op weeromme...!

Van de redaktie

Nee, we gaon ditkeer niet 'lullig' doen - alhoewel - over van oons idee van oflopen feberwaori om es een eupen podium te organiseren. Et gaot d'r uutaendelik niet omme wie et dot, as et mar daon wodt...

De oflopen maond hewwe mit meneer André bij de Chinees in Bunschoten-Spakenburg zitten te diketen. As butenstaonder nuum ie die beide plaknaemen zomar zonder veerder ommedaenken. Veur meensken die vanoolds in et iene of in et aandere van zoe'n twielingdörp geboren binnen en wonen is d'r vaeks een wereld van verschil. We maekten mit André zo half-en-half een 'deal'. Hij een abonnement op An de liende vergees, gratis, ommenocht en wij een 'Stelling van de maond' uut zien mond (kiek mar es op de laeste bladziede). Veur iene van de kommende nommers het André ok grif een mooi verhael in et dialect van Bunschoten, of was et now toch Spakenburg..? Gaondeweg de eteri'je kowwe al een mooi verhaeltien optekenen over een kroemptraotend boertien dat de smaek van et Chinese eten ok te pakken kreeg. Kreeg dat boertien de smaek van zo'k eten now te pakken of kreeg de smaek van zo'k eten dat boertien now te pakken..? Now ja, lees veerderop in dit nommer dat verhaeltien mar...

De iene fietst van Hammerfest naor Gibraltar, aanderen henne en weeromme naor Roemenië. Een stellegien mannen uut Wolvege staptent now veur een goed doel (Doe een wens) op de fiets en traptent negen daegen lange meer as honder kilemeter daegs van de Pelgrimstocht. Die hiele tocht lopt van Boulogne-sur-Mer in Frankriek naor Sint Petersburg in Ruslaand. In dit nommer wat ommedaenken veur die fietstocht www.fietswens.nl mit een uutneudiging van de mannen om op 2 november in grand café De Burgemeester in Wolvege te kommen waor de opbrengst van de sponsertocht an de stichting 'Doe een wens' overhaandigd wodden zal (zie agenda)...

Van Douwe en Tjaart kree'we de vraoge om wat ommedaenken an heur webstee over genealogie te geven www.tjaart-egge.nl. Die webstee gaot over et onderzuuk van de 'Personele kohiere Wûnseradiel'. Dat doe'we hier vanzels ok graeg en vergees, gratis, ommenocht...

In de riegel 'Vertaelen van een Fries gedicht' ditkeer et twiede gedicht 'De dyk nei Pake' van Edwin de Groot overzet naor et Stellingwarfs, mit muuilike woorden as 'raaptepper' en 'oermânsk'...

Now ja, en veerder kree'we van bekenden en minder bekenden ok weer alderhaande schrieveri'je toestuurd. Daor biwwwe vanzels iedere keer hatstikke wies mit en we willen iederiene die wel es wat naor oons opstuurd dan ok gewoon mar es bedanken veur heur bi'jdregen. Daankjewel. Geniete d'r diskeer ok mar weer van, van al dat hassenschrabbede wark...

Mit een vrundelike groet,
Frank en Piet

Agenda

Op **2 november** is in Doorn een konferensie over biebelvertaelen en biebelgebruuk.

Op **2 november** wodt de opbrengst van de sponserfietstocht van Arnhem naor Berlijn - deur drie stoere manluden uut Wolvege (Herman, Jack en Richard) - an de stichting 'Doe een wens' overhaandigd in Grand café de Burgemeester in Wolvege. Et fesien begint om 20:00 ure. Kiek veur meer infermasie over de fietstocht op www.fietswens.nl

Zundag **11 november** komt Huus en Hiem weer uut de studio van RWC mit as gaasten: Nim Schelhaas en vrouw Heintje de Bruin. Et gaot veural over poletiek en karke.

Op **25 november** vanaf 15:00 ure organiseert een warkgroepien van de Schrieversronte - dms. Hoekstra, Hornstra en hr. Mulder - i.s.m. Karst Berkenbosch een literaire middag - zeg mar: een eupen podium - in et theater van Karst in Berkoop. Et pergramme veurzicht - neffens een Krummeltien in de Ovend - in veurdrachten van Jimmy Visser, Joukje Postma, Grietje Bosma, Marijke Ponne, Kees Koopstra, Roely Bakker en een optreden van Karst Berkenbosch.

Ikke, pikke, porregien...

Een peer jaor leden hewwe mitdaon aan een kursus 'Spannende verhaelen schrieven' van de Schrieversronte (sSr). Nao ofloop biwwe de - onderdehaand oold- - direktur anscheuten en hewwe veursteld om van die roem 20 verhaelen een boekien te maeken en uut te geven. Dat vun de - onderdehaand oold- - direktur een strak plan. Hi'j zol even overleggen en dan kwam hi'j d'r wel op weeromme. We hebben him d'r gienertied weer over heurd mar et boekien het de sSr naoderhaand wel maekt en uitgeven. Now ja, et geft niet wie as et dot, as et mar gebeurt...

In feberwaori van dit jaor hewwe bi'j een stok of wat schrievers et idee opperd om es een 'eupen podium' te organiseren. Wi'j hebben d'r nao een peer aemelties eins gienertied weer iene over heurd mar een middag 'eupen podium' het een selekt gezelschop van schrievers onderdehaand wel organiseerd. Now ja, et geft niet wie as et dot, as et mar gebeurt...

Hier hawwe now dan eins een hiel verhael daelezetten wild over hoe aj' gefrustreerde Stellingwarvers maeken - now, zo dus - mar we doen et lekker niet want och...
Et geft niet wie as et dot, as et mar gebeurt...

Zo langzamerhand komt mijn voorspelling uit. Ik heb het er wel al eens eerder over gehad. De overheid heeft de boeren systematisch de nek omgedraaid en de consumenten zitten met de brokken en moet produkten van de boer duur betalen. Nu is het nog de melk die duur betaald wordt, maar in het buitenland (Duitsland) is het al wat meer. Iemand heeft handig bedacht dat de bierprijs aan de olieprijs gekoppeld is. In de uitzending kunnen ze niet hard maken waarom bier aan de olieprijs gekoppeld is, want dat is wel logisch; er is domweg geen verklaring voor te geven omdat het gewoon “verzonnen” is.

Politie kan het maar niet “afleren” om weerloze fietsers en/of scholieren te bekeuren als ze geen vaste verlichting op de fiets hebben. Dit zijn heel makkelijke “slachtoffers”. Criminelen laten ze vanwege het gevaar maar buiten schot, omdat ze er bang voor zijn.

Justitie is weer eens gigantisch op z'n bek gegaan door een vrouw te veroordelen tot zesvoudige moord. Ze zit nu al zes jaar onschuldig in de gevangenis. Justitie weet niet meer hoe ze geloofwaardig moet zijn. Er komt een uitgebreid onderzoek wat weer het nodige geld kost om zulke blunders in de toekomst te voorkomen. Een bobo van Justitie weet niet hoe hij zich hier uit moet redden en heeft het lef om het woord “zorgvuldig” te gebruiken. Wat “zorgvuldig”? Héél onzorgvuldig zul je bedoelen.

Als ze eerst maar eens een heleboel regeltjes af schaffen, komt het heel misschien nog wel weer eens goed met Nederland. Maar dit is geen werkelijkheid. Er komen een heleboel regeltjes bij. Er is geen enkel land in de hele wereld te bedenken dat zoveel regeltjes heeft dan Nederland. Ja, zeggen voorstanders van die regelzucht dat dit nodig is, omdat we met zoveel mensen op een klein oppervlakte leven. Geen geldig reden. De overheid maakt ons dit wijs. Ze houden op deze manier de zaken onder controle voor als er eens een terroristische aanval komt. En daarom worden er zulke onzinnige regeltjes gemaakt. Als die regeltjes er niet zouden zijn, zul je zien dat wij mensen best in staat zijn om ons nuchter verstand te gebruiken en eventuele problemen zelf op te lossen. Daar hebben we de overheid echt niet voor nodig. De overheid is bezig om ons murw te draaien zodat we niet meer de energie hebben om voor ons zelf op te kunnen komen. Zolang de overheid dit blijft doen, kunnen ze hun gang blijven gaan en niemand heeft maar de puf om hier tegen in te gaan.

De wrotter

Wussen jim dat...

- De meerste meensken in Nederlaand gelokkig tegen zinloos geweld en oorlog binnen.
- Een stokmennig halvegeren d'r soms zo mar op inhakken. En een haandvol poletieke diknekken meugen zomar beslissen om vuurgevechten an te gaon mit et achterlike Taliban volk. Dit volk het heurzels anpraot om levenslaank te strieden, waortegen en waaromme weten ze zels niet. Dat is heur gewoonte. Mar et gaot de waopen-indestrie zo wel naor 't zin.
- Et kwaod in de wereld tot et einde der daegen bestaon blieven zal.
- As jow bi'j de groep heuren die him daor niet mit in hoeft te laoten, dan bi'j gelokkig of. Mar ongemarkt betael ie d'r wel een lieve stuver an mit.
- Aj' gewoon doen, dan doe'j vaes al gek genoeg.
- De Nederlaanders zo daelezet binnen, dat ze gien Nederlaanders wezen zollen, mar wereldburgers. Maekt et jow wat uut ?
- Stellingwarvers van oolde Saksen ofstammen zollen en die Saksen kwammen weer uut et Poepelaand, ok wereldburgers dus.
- Ayaan Hirsie Alie best wel een echt mooi wereldwief is. Mar mit lange wereldwiedse godsdienstperblemen.
- De Twiede Kaemer nog praoten wil as Nederlaand deurvechten moet in Afghanistan of opholen. Verspilde muuite en zunde van de tied. Ze moe'n omnes deurgaon, gien keuze. Ze kun in de kaemer now beter dat lietien zingen gaon: Goelen is veur jow te laete. D'r is wel iene die et op de trekharmonieke begeleiden wil. Respect veur oonze Nederlaanse militairen, mar kiek toch asjeblijf wel twie keer zorgvuldig uut waoj' ze veur inzetten. Mitdoen an oorlog betekent dooien en laeter trauma's.
- Geert Wilders nog meer aandacht kregen het omdat hi'j zee: Dat d'r nogal wat meensken knettergek binnen. Oold ni'js trouwens. D'r lopen omnes vule meer los dan er verpleegd wodden. Een protte meensken weensken him now de knetterziekte toe. Mar ok, een kwat van de Nederlaanse bevolking is et wel mit him iens, dat d'r hier vusen te vule vremde lu over de vloer kommen binnen. En daorvan een stokmennig heur niet goed gedreegd.

Henk de Vries

Anansi (3)

Wieshiedsfaobels over een spinne, veur kiender van 8 tot 80...

Wat goed veur jow is, is ok goed veur je vrunden...

Op 'n dag kreeg Kwaku Anansi de bosschop dat zien schoonmoeke wegraekt was. Anansi hadde d'r eins gien nocht an om alliend naor de begraffenisse te gaon. Hi'j gong op zuuk naor een kammeraod die wel mit him mitgaon wol. Opiens zag hi'j de antilope en zee: "Hé, antilope, ie bin altied een goeie kammeraod van mi'j west. Ik moet naor een begraffenisse in et dörp, even veerderop, wi'j mit mi'j mitgaon?" En de antilope zee: "Dat is goed, waaromme eins ok niet? Ik hebbe nog wel wat dingen te doen, mar as vrund gao 'k graeg mit je mit." "Mooi," zee Anansi, "dat is teminste echte vrundschop," en ze gongen op pad.

Onderwegens vreug Anansi an de antilope:
"Hoe weej' eins aj' goelen moeten?"
"Och," zee de antilope, "ik begin gewoon te jammeren, zo van: "Ach en wee, de schoonmoeke van Kwaku Anansi is dood..."
"Dat is goed," zee Anansi, "mar wat moej' zeggen as ze je vraogen waj' eten willen?"
"Now, dan zeg 'k da'k wel wat fufu hebben wil en eh..." Anansi leut de antilope niet iens uutpraoten:
"Nee, nee, dát moej' niet zeggen. Ie moe'n om hiete pepers en reusterde plataan vraogen. Want dat is de meniere zo awwe in et dörp van mien schoonmoeke goelen."
"As dat dé meniere is," zee de antilope doe, "dan za'k et zo doen."

In et dörp ankommen, vieterde Anansi de antilope an:
"Goel now mar, kom op, ie moe'n now goelen!" De antilope leut zien traonen de vri'je loop, begon te goelen en snotteren, zo hadde dat heuren en zien je bi'jkaans vergong. Doe de meensken de antilope zo hadde goelen heurden, kwammen ze op him toe.
"Hé, ie moe'n niet zo goelen. Hool daor mar mit op. Ie zullen wel roppig wezen. Wat wi'j eten?" Wiels Anansi him strak ankeek, zee de antilope:
"Doe mi'j mar wat hiete pepers en wat reusterde plataan." En de dorpsbewoners gavven him hiete pepers en wat reusterde plataan.

Even laeter begon Anansi ok hiel hadde te goelen.
"Ach en wee, mien aarme schoonmoeke, wat za'k heur missen..." De meensken kwammen ok naor him toe en zeden:
"Ie moe'n niet zo goelen Anansi, wat wi'j eten?" Zonder lange nao te daenken, zee Anansi: "Ik wil graeg wat geitesoep en wel wat yam fufu." En de dorpsbewoners brochten Anansi wat geitesoep en yam fufu.

(Vervolg op de volgende bladziede.)

(Vervolg van de veurige bladziede.)

"Hé," reup de antilope kwaod, "ie hebben mi'j wat aandere verteld. Ie bin een malle bedrieger."

"Kom now," zee Anansi, "ik zee daj' goelen mossen om hiete pepers en wat reusterde plataan te kriegen. En zo is et krek gaon. Dat, now moej' niet krimmeneren en gewoon deureten." De antilope at mit grote tegenzin deur, mar nam him veur om gienertied weer mit Anansi ok mar argens henne te gaon. Anansi hadde him onderwiels hielemaole bulkerig eten en gong dikke en zae van de begraffenisse weeromme naor huus toe.

Een posien naotied raekte een mujke van him weg. En Anansi gong weer op zuuk naor iene die tegere mit him naor de begraffenisse toe wol. Nao een posien om him henne keken te hebben, zag hi'j opiens een hond staon.

"Hé hond," reup Anansi, "wi'j mit mi'j naor de begraffenisse van mien mujke." En de hond zee:

"Ik gao mit je mit, daor hej' bi'j slot van zaeke vrunden veur.

Spinne Anansi haelde onderwegens dezelve streek uut as mit de antilope. Zo kwammen ze in et dörp en de hond kreeg, naodat hi'j uitgoeld was, zien possien hiete pepers en wat reusterde plataan. Doe Anansi begon te goelen, en de dorpsbewoners vreugen wat hi'j eten wol, bestelde hi'j, krek as de veurige keer, wat geitesoep en yam fufu.

De hond vuulde him ok deur Anansi bi'j de neuze neumen. Hi'j wodde gloepend kwaod en zee:

"Ik zweer jow da'k gienertied weer argens mit jow henne gaon zal, Kwaku Anansi."

Weer een poze laeter kwam d'r opni'j een anzegging. Ditkeer was et de schoonheit van Anansi. Weer keek hi'j om him henne, op zuuk naor iene die mit him mitgaon kunnen zol. Mar gieniene wol dat.

"We weten waj' mit de aandere daon hebben," zeden ze allemaole.

"Nee, nee, disse keer is et anders," smeekte Anansi, "now is et mien schoonheit die wegraekt is."

Gelukkig veur Anansi kwam hi'j even laeter een knien tegen.

"Hé, kniene, ie bin de trouwste van al mien kammeraoden. Gieniene wil mit mi'j naor de begraffenisse, mar ik kan toch onmeugelik alliend gaon?"

Et knien docht d'r krekengeliek over en besleut doe om mar mit te gaon. Verhoopt reup Anansi:

"Van now of an za'k alles veur je doen, aj' wat neudig hebben, hoejt mi'j mar te zeggen."

"Maek je mar gien zorgen," zee et knien rustig, "daor bin vrunden omme veur." En ze gongen naor de begraffenisse. Anansi vertelde et knien onderwegens dat hi'j goelen mos en as ze him dan vraogen zollen wat hi'j eten wol, dan mos hi'j om hiete pepers en wat reusterde plataan vraogen.

(Vervolg op de volgende bladziede.)

(Vervolg van de veurige bladziede.)

Doe ze in et dörp kwammen begon et knien te goelen. De meensken kwammen op him toe en zeden:

"Hé knien, hool mar op mit goelen, ie zullen wel roppig wezen. Wat wij' eten?" Et knien bedocht him gien iene tel en zee:

"Ik wil graeg wat geitesoep en wat yam fufu."

"Nee, nee, nee," raosde Anansi, "niet doen." Mar de dorpsbewoners reupen him tot de odder en zeden:

"Moet ie es even goed luusteren Kwaku Anansi, as et knien daaromme vragt, dan krigt hi'j dat." Dus at et knien zien boek rond an de geitesoep en de yam fufu en bleef Anansi... gien aandere keuze as te vraogen om hiete pepers en wat reusterde plataan.

Spinne Anansi begon te eten en goelde him de ogen uut de kop. Et eten was zo hiete, dat hi'j niet meer mit goelen opholen kon. Hi'j at d'r zovule van dat hi'j bewusteloos raekte en langelaeste alderdeegst wegreaekte.

Daorumme zeggen we vandaege-de-dag nog altied: "Wat goed veur jow is, is ok goed veur je vrunden."

Aander keer in de riegel Anansi: *Wedden dat ...*

D'r kiek op hebben...

In een interview mit direkteur Hermien Haar van de Stichting Het Drentse Boek in Kijk op het Noorden no. 332 van oktober 2007:

"Ze laat een vertaling in het Drents van het Nieuwe Testament zien. Net nieuw, twee duimen dik en prachtig ingebonden. 'Hier moet geld bij, maar we vonden het wel bij ons fonds horen.'"

-red- : Pieter Jonker, doedestieds direkteur van et Stellingwarfs Boekefoons vun - en vint allicht nog - van niet: "... *waorumme zoj' een boek maeken daor as mar een peer meensken verlet van hebben.*"

Een leven langs de Steenwijkerweg...

Op 'n aovend in Wolvege kwam ik Eppie de Vries tegen, de oold-direkteur van de Heiwo. Hi'j vertelde me dat zien vrouw en hi'j nuugd weren veur de uutrikking van een boek van de oold-journalist Egbertus Kuiper. Et boek zol uitgeven wodden in kefé de Steen in Willemsoord en volgens Eppie zol ik d'r ok wel hennekunnen. Oflopen vri'jdagmiddag kree'k et in 't zin en belde naor Willemsoord om te vraogen hoe laete die uutrikking beginnen zol.

“Et begint om half viere”, zee een heldere vrouweludestem an de aandere kaante van de tillefoon.

Vri'jdagmiddag dus, versteuken van een vervoermiddel, behalven een fietse, want de vrouw mos mit de auto vot. Ik kon ok wel 's lopend hennegaon, docht ik want et is van oons huus of nog kotterbi'j as naor Wolvege. De russische leerzen an, pette op, jasse an en over de Blesdieker heide richting Willemsoord. Bi'j et greensreviertien de Reune he'k nog even miemert hoe as Willemsoord, Ooldemark en al die dörpen waor as ok de Stellingwarver streektael praot wodt, beter of west weren om as Zuud-Stellingwarf deur et leven te gaon...

Doe 'k om goed drie ure et kefé binnenstapte stonnen ze al op me te waachten. Kiender van Alie en Gerard Stroeve en dienstster Rika zeden dat d'r nog gieniene was mar da'k mooi op 'e tied was. Mar even waachten dus en nao een steugien kwammen de schriever en de vrouw anzetten. Ik ging naor heur toe en stelde me netties veur. Disse man is scharp in zien waornemings want as bestuurslid van de Onderlinge Braandverzekering Stienwiekerwoold kon hi'j me percies vertellen dat ik daar ok verzekerd bin. Hi'j hadde d'r gien bezwaor tegen dat ik daar as onnuugde gaast ok bi'j wezen moch en ik zocht me een gaedelik plakkien uut in et zaeltien mit teniel. Staorigan leup et vol en tot genoeg kwam d'r een echtpeer naost me zitten die ik as klaant wel kende en naor laeter bleek was hi'j ok nog de man die as corrector (overdeschooldermitkieker) nuugd was en nao ofloop ok nog een peer wieze woorden zee.

Et boekien wodde an Egbertus Kuiper zels uutrikt deur zien kleinzeune van amperan een jaor oold. Hi'j mos mit zien speulgoedkarregien waor et mooi inpakte eerste boek in lag naor zien opa toerieden en et an him geven. Ie moe'n altied mar ofwaachten wat zoe'n joongien op zoe'n mement veur et benul krigt mar mit hulpe van iene die him wat ofleidde kreeg opa Kuiper zien eerste exemplaor in hanen en alleman keek zielroerend naor et tafriel dat him daar ofspeulde. Onderwiels kree'we ok nog twie keer koffie en laeter twie verterings en alderdeegst ok nog borrelhappies. Et was niet zomar wat! Doe 'k votgong kree'k nog een boek op de koop toe. Disse man is overal an te bevelen. Ik zal him schielik ok een boekien geven.

(Vervolg op de volgende bladziede)

(Vervolg van de veurige bladziede)

Mit et boekien in de buse stiefelde ik nao ofloop weer langs de Stienwiekerweg op huus an. Onderwegens bi'j de buurtsuper van Menco vreugen ze me a'k an de lijn dee want zo te heuren hadden ze mi'j nog nooit lopende zien. Ik vertelde heur wa'k daon hadde en dat et boekien te koop was in de boekhaandels van Stienwiek en Wolvege.

Thuuskommen he'k mien broggien opeten en et boekien in iene goeze uutlezen. Aj' je hiele leven op ien plak woond hebben, an de Stienwiekerweg dan hej' wat te vertellen en Kuiper schrift et zo dat et zich ok in mien geboortedöörp ofspeuld kund hadde en slim herkenber is mit treffende foto's die veur heurzels spreken. Mar twie kilometer van de Friese greens en de Witte Peerden en een weg d'r dwas deurhenne. Ieuwenlaank was dit kloniedöörp onderdiel van de verbiening tussen Zwolle en Liwwadden ommezeumd deur machtige ekkelbomen.

Een leven langs de Steenwijkerweg. Een boekien om te hebben!

Frank de Vries

Nommer 41 asjeblief ...

Jan en Hendrikkien weren 35 jaor trouwd en gavven een fesien veur de kiender. Et mos ditkeer mar een etentien bi'j de Chinees wodden. Iene van de jongen kwam een protte bi'j de oolde vrijgezelle buurman over de heerd en vreug moeke dan ok as buurman Klaos mit moch te diketen. Et moch...

In twielochten toogde et hiele spul naor de Chinees. Zoas gebruikelik in dit soorte gelegenheden kwam et dienstertien nao et eerste borreltien langes om te vraogen wat as ze eten wollen. Vader, moeke en de kiender weren riekelik vlogge uut de raad mar buurman Klaos hadde wat meer tied neudig.

"Aj't niet weten" zee vader "dan zegge mar van 'nommer 41', dat begriep dat maegien dan ok wel. Dat is Babi Pangang en dat lus ie vast wel." Et kwam krek zo vader zee, buurman kreeg Babi Pangang en vun et hatstikke lekker.

Een week of wat naotied vreug buurman Klaos een oolde kammeraad van him as die ok wel es naor de Chinees wol te diketen. Die hadde d'r ok nog gienertied west mar tegere mit Klaos leek et him wel wat toe. Dezelde Chinees zat vol mar een straote veerder was nog wel iene. Nao et borreltien kwam een Chinese jongkerel bi'j heur an taofel om te vraogen wat as de mannen eten wollen.

"Ik begriep hier niks van, ieje wel Klaos?" vreug buurman zien buisien an Klaos.

"Ikke wel heur" zee Klaos. "Doe oons allebeide mar een 'nommer 41'."

"Aanders ok nog wat?" vreug de ober nog.

"Nee heur, anders niks. Doe alliend mar een 'nommer 41' asjeblief."

Bi'j disse Chinees was 'nommer 41': **Portie Chinese sambal, extra heet...**

(Verhael optekend uut de mond van André bi'j de Chinees in Bunschoten-Spakenburg.)

Een waarschouwde aep...

Hej'm et nog in jim onthoold, de tied daj'm de meuzels, de waeterpokken of seins de bof hadden? Van mezels kan 'k me d'r niet zovule meer van herinneren, des te meer weet ik nog dat mien kiender et hadden.

Op een morgen doe iene van de maegies van bedde kwam, zag ik, dat ze zo bont was as een kri'je. Et meerste zat op de aarms en ok et gezichte was wat spikkeld. Ze was hielendal niet ziek, dus gong ze gewoon naor schoele. Et was in de zoemer, zodoende was mien gedaachte dat et wel van de zonne kommen zol. Et duurde liekewel mar een dag, doe wodden de ere beide kiender ok al zo bont. Wat moe'k now? docht ik. Ten einde raad he'k dokter beld. 'Et zullen de meuzels wel wezen, hool ze mar een stokmennig daegen thuus,' was zien raad.

Zo bleef et hiele stel bi'j huus, mar ziek weren ze niet. Ondeugend wel! Ik hadde de hanen d'r meer as vol an. Op et laest hadde ik de boek d'r zo vol van, da'k dokter optrommeld hebbe. De goeie man het d'r west. Hi'j het zien koffertien gieniens eupen had. 'As ik et zo bekieke, kun ze votdaolik wel naor schoele. Ze hebben de moezels, mar ze bin te ondeugend om d'r ziek van te wezen,' lachte hi'j.

Nog gien weke laeter, wat daenken jim wat ze doe kregen? Juust, de waeterpokken! Ok alle drieje toegelieke netuurlik. Je mossen ze algedurig aachter de vodden, omreden ze de hadde kossies, veural an et gezichte, d'r de hiel tied of krabbeden. 'Daor hool ie zokke malle groeden van in et gezichte, en woj'm wissezegers niet kreerzer van,' waarschouwde ik mien kroost. Mar ik kon et krekkingeliek tegen een aep zeggen, ze luusterden niet.

Now ik et over de waeterpokken hebbe, moet ik inienen weer an Bokito daenken. Jim weten wel de gorilla die uutbreuken was in Blijdorp. Daor het hi'j de bezukers aorig de schrik op et lief jacht deur een vrommes an te valen. Hoe et mit dat meens gaon is, daor heur ie niks meer van. Mar Bokito staot weer levensgroot in de kraante, omreden hi'j de waeterpokken het. Zien lichemstemperatuur lopt aorig omhogens en hi'j zit onder de blaosies. Ja, Bokito, dat heurt d'r allemaole bi'j, jonge. Aj' now mar niet an et krabben gaon, eers woj'd'r ok niet kreerzer op. Disse waarschouwing is gien aepekool, dus...

Een waarschouwde aep telt veur tweeje, onthool dat goed.

Sjoukje Oosterloo

Fietstocht voor 'Doe een wens'...

Herman en zijn maten Jack en Richard hebben een prestatie van formaat geleverd. Hoewel het fietsen boven verwachting goed ging en de "man met de hamer" zich weinig liet zien, legden we in 9 dagen meer dan 1.065 km. af, vaak over slechte wegen, als er al over wegen gesproken kon worden.

En dat allemaal om geld in te zamelen voor de stichting "Doe een Wens".

Meer informatie: www.fietswens.nl

D'n Brabantsen topfijftig

'Ge kunt sens kort stemmen op 't schönste dialectliedje van Brabant èn dè moeste dan ok zeker doen. D'r is 'n club van radiominse bé mekare gòn zitte um te zùrge dè dialectmuziek 's wè meer òndacht kreg,' zin ik tegen ons Bèt. Ze hurde d'r van op, antwoordde ze, want de lesten ted waar 't triest gesteld mi dialect op de radio, mènde ze. 'Ze hen d'r 'n lijst van hulliejen èige top fijftig bé gedaon um oe op dreef te hèlpe èn nou meugde d'r veijf kieze èn die hoeve ginnins in die lijst te staon.' 'Dè's mooi,' knoorsde ons vrouw tevreeje, 'dan zal ik dalek 's m'n keus gòn make.' 'Wèl 'n goei inisiatief van dè lokaal radiovolk, zó'k zoo denke,' rondde-n-ik af. 'Zó'n dinger moesse d'r veul meer bedocht worre, want van Umroep Brabant hedde op dè gebied niks te verwaachte ès sjagrijn.' 'Gé het pas nog gezeed dè ge mènde dè daor steeds minder Brabants te heure is.' 'Dè wee'k zeker. Ge zódt verwaachte dè ze daor onderhand wakker ware geworre nò de respons op de keus van 't schönste Brabantse woord, mar niks. Die zen allennig mar mi d'r èige bezig èn hen hillemòl gin bódschap òn de luisteraar.' Ik zaag de ons vals worre èn goide nog wè óllie op 't vuur mi: 'Wij hen d'r toch vort dik zat op geweeze dè 'n liedje in 't Brabants veul bezunderder is ès een in 't Neederlands of Engels, zó'k zoo denke.' Ons beeter helft snoof, knikte èn din nor de geut.

Toen ze mi de koffie trugkwaamp, riep ze: 'ik heb men keus al gemak!' Ik wier nijschierriig. 'Zegt oew reijke 's op dan.' Ze goot de kumkes in èn zin: 'Thieu Sijbers, Ad de Laot, Jan Stinbèrge, Lya de Haos, 't Kùmt vanèiges, Bagatel, Gerard van Maasackers, Hans van Liempt,.' 'Nou dè kan 'n goei keus zen, mar ik ge het 'r wèl 'n por te veul...' De ons keek lillek èn mopperde: 'ze han d'r ons eigelek toch tien moete laote kieze.' 'Nee, dè is 't probleem; ge meugt 'r mar veijf selekteere èn ik wil d'r Anneliekes, Marie-Christien, de Revuo's, Lambèrte èn Noute eigelek ok in hebbe.' 'Meugde d'r mar veijf vatte,' sputterde de ons teleurgesteld tege, 'dè's toch veulste wènnig' èn ze gonk in d'n hoek zitte pratte.

Toen kwaam gelukkig Ant binne. 'Zedde mar alleen?' vroeg ons Bèt mee. 'Nee, mar Tien ha iets òn z'n fiets, mènde-n-ie èn dè stittie nou buite nog ùit te zuuke.' Ant wier mee over de liedkeus van ons Bèt ingelicht èn riep aachtermekare nòdè ze de seleksie hurde: 'daor dugt niks af, want d'n Broelie stitter hillemòl nie in.' 'Nou,' riep ik ùitdagend, 'zegt dan mar 's wè aowen èigen top veijf is.' Daor hoefde Ant nie lang over nao te denke. 'D'n Broelie mi Fiste, Wout Verroi mi Ouwer worre, Henk Habrake mi 't Lintje, De diej èn ik mi de Scharrelhen èn Wiljo mi z'n Bevrorre blaajkes.' 'Nou dè's duidelik,' mènde-n-ik, 'Ant die gif d'r ok mooi mee 't liedje bé.' 'Dè kan ik ok hèndig,' kètste ons vrouw trug, 'Dè moete we òn zien te haauwe, d'n Umweg, Hier heur ik thuis, Ik wó zó gèire nog 's efkes....' Èn toen viel Tien binne. 'Wè wódde gé gèire nog 's efkes?' zin ie streijelek. 'Mi d'r houtere stepke,' antwoordde-n-ik èn lin 'm ùit wor we 't over han. 'Dan zal ik wèl unnen hillen anderen top veijf hebbe,' wies ie te mèlde. 'In de menne heure de Revuo's mi Kneuze, WC-Experience mi Keetje van d'n Bouw, D'n Broelie mi Rita Lellebèl, Nico mi Ik kom van Brabant èn dè liedje van Grutjes tès..., van wie is dè ok wer? èn Bèrtus Staigerpaip...'

(Vervolg op de volgende bladziede)

(Vervolg van de veurige bladziede)

‘Ja, ja,’ mopperde ons vrouw, ‘hij kan nog nie tot veijf telle èn unnen hoop rauwighèid, dè ha’k van aow nie anders verwacht. Mar ik waar èiges nog nie klaor. Ik moes ’t Lief Vrouwke nog noeme èn...’ ‘Gif men mar ’s ’n lèkker wèrm bèkske koffie,’ onderbraak Tien mee èn daor waar de ons nie over te spreek. ‘Wè zedde toch ’n onbeschoft stuk freete,’ greens ze venendig, ‘zódde gordimme de gastvrouw uurst ’s nie ùit laote praote èn dan is’t ok nog ’ne keer zoo dè gaaste die vraoge worren overgeslage!’ Ze din mi opgestoke zèil nor de geut. ’t Waar efkes stil.

Ant èn ik slùrpten òn onze koffie èn ik probeerde de zaak wir op gang te trekke mi: ‘toch ’n goei ding dè ze zón verkiezing bedocht hebbe, mènnde gullie ok nie?’ ‘Jazeker,’ stemde Ant beij, ‘mar ze hen mar ’n arige keuzelijst veurgesteld. Daor stòn lang nie alted de stèrkste liedjes van de artieste in.’ ‘Dè’s ok mar ’n veurstel, ge kunt dè natuurlek noit goewd doen, want alleman hi z’nen èige smaak.’ ‘’t Is ’n goei ding,’ vond Tien, ‘wij luistere toch al vort veul meer nor de lokale ès nor de regionale radio èn mi zóiets trekke de plòtseleke nog meer òndacht.’

Toen ons vrouw terug kaamp mi koffie èn ’n kuukske vur Tiene, zin ze: ‘gullie het oew lijst toch zeker wèl ingestuurd?’ Daorop moes Ant bekenne dè ze d’r nog nie òn toe waar gekomme. ‘Wè potdomme,’ riep ons Bèt, ‘hedde nog nie ins de moeite op kunne brenge um dè efkes te doen! Dan zedde ok gin schup vur oew kloote wèrd.’ Ze liep nor de kaast viet ’n vèl pepier, goide-n-’t vur Ante ner èn zin: ‘hier, schreijf op, wè ge daor krèk zint. Unnen brievezak he’k ok nog wèl èn dieje posseegel kunde ok nog kreijge.’ Ant begos d’r lijst van veijf liedjes op te schreijve èn ons Bèt ha unnen envelop gevonde. Ze zette d’r op: Brabantse Top50, Raodhuisstraot 30, 5241 BL Rósmòlle.

‘Ziezoo,’ zuchtte ze tevreeje, ‘nou gé nog’ èn mee goide ze ’n vèl pepier vur Tiene neus. Die din ok nètjes wè ’m opgedrage wier. Toen ze d’n envelop dicht lèkte, klaagde de ons: ‘dè ze die bekendmaking nou op unnen aovend zó kort bé Suntereklaos haauwe, dè is toch wèl slècht gekoze. Zoo kunne wij d’r noit nie bé zen.’

‘’t Zal toch wèl durgaon, al zen wij d’r nie bé,’ riep ik. Ons vrouw waar daor niks bleij mi.

Cor Swanenberg

Verwekken...

Verwekken hewwe neffens et Woordeboek in de Stellingwarven nog iens niet daon en daor doen we ok niet an. Hier wodden zomar te pas (en seins ok wel es te onpasse) poppies geboren en krie’we oonze kiender. As ze now deur de sturk brocht wodden of uut et knollelaand trokken wodden, mar verwekken nee, dat kennen we niet. Aj’t zo bekieken hadden alle moekes in Stellingwarf eins wel Maria hieten kund...

An de lijn is gewichtig...

Wat d'r niet ankomt hoeft d'r ok niet of! Dit zegt iene van de reklame op 'e tillevisie as hi'j een plakken keze in de mond stopt. Dit is een waorhied as een koe. Mar vandaege-de-dag bin d'r in de winkels zovule lekkere dingen te kriegen dat de verleiding vusen te groot is. Daor komt nog bi'j dat de reklame d'r nog extra toe bi'jdreegt dat haost alleman zokke perdukten koopt die zo mooi anprissenteed wodden deur multinationals as Unilever. In die kleine letterties staot vaeke dat d'r een protte vet in zit en waor haost iederiene an veur-bi'jgaot. Ok liggen zokke perdukten vaeke op kiekheugte in de schappen of et ligt bi'j bul-ten in een grote grismaande zodat et zwakke vleis et spul automatisch in de winkelkarre gooit. Ien zoe'n klein deengien is lekkerder as een kroppe slaod. En een protte van die deengies maeken dikke en aj' d'r an verslaefd raeken en ie kriegen d'r tevule van en ie bewegen ok nog niet dan bi'j' zomar een twiehonderdponder. En dan moet et d'r weer of!

Voedingscentra, gezondheidspleinen, Waigwatchers, Montignac, dieet en dieet niet, Sonja Bakkeren, herbalife. Nuum ze allemaole mar op. Iederiene wil an je verdienen om of te slaanken en ze praoten zo op je in daj' d'r wel in geleuven moeten. Mar nao een posien wil et vaeke niet meer en meensken vervalen weer in heur oolde doen. Dan bi'j' en protte centen kwiet en et het gien bliksem hulpen. 't Is mar ien keer lekker! En dat is mit zovule dingen zo... Walgvoegel het ok op dieet west en 't het flink hulpen. Dieetschema: Zundagsmorgens beginnen. Alle daegen oefenen veur spagaot o.l.v. Gerard vd Akker.

- Dag 1 – Eet zovule maegere soep aj' mar opkunnen, gien bananen vandaege, en drinke iene flesse rooie- of witte wien of rosé de man op en neem daornaost ien pakkien v/d Meulen Melba-toast mit wipkiepesalade van de Lidl en kroep dan mit je partner et bedde in veur de wekelikse zundagswip. Daegs ok twee liter Lendewaeter drinken.
- Dag 2 – Eet soep en gruunten à volonté, behalven aten, maïs en dreugde bonen. Gien draank vandaege. Aovens een gehaktballe van de Sligro mit een flutte koffie.
- Dag 3 – Op et menu staot maegere soep, gruunten en netaorisappels naor believeen. As et begint te gobbelen in de huid meuj' ien borreltien hebben in een reumeltien van Gelanteriehuus de Jong uut Wolvege.
- Dag 4 – Naost de soep meuj' vandaege tot acht bananen en onbeparkt maegere soepengottenbri'j eten. Onder et voetbalkieken ien flessien bier, meer niet!
- Dag 5 – Vandaege meuj' weer onbeparkt maegere soep eten, tematen (maximaol 6) en vleis of vis (maximaol 450 gr. en et liefst een blei of een aol uut de Oolde Lende of et Mallegat in Ooldemark).
- Dag 6 – Eet soep, gruunten, netaorisappels en 450 gram shoarmavleis naor believeen.
- Dag 7 – Naost soep à volonté meuj' vandaege een ovendschottel behaffelen mit een fruihappien. De recepten bin te verkriegen bi'j de aldergrootste schriever van Weststellingwarf. Om de spieren wat an te spannen kuj' t'aoevend de ofwas van de hiele weke doen. Dan as ofsluting van de weke een flinke kuier van te meenste 2 ure. Naozitten mit ien flessien bier en twee schone slokkies en om twaelf ure op bedde. Intied moej' de spagaot onder de kni'je hebben en de scharrel tot honderd-tachtig graoden rekken kunnen.

Walgvoegel

Praot mit W.H. de Vries

D'r bin mar zoe'n 150 Nederlaanders die zeggen kunnen dat ze een lintien van de President van Amerike (Ronald Reagan, doedestieds) kregen hebben. Wiebe H. de Vries (1926) uut Wolvege, groot kenner van de oorlogshistorie '40-'45 is daor iene van.

An now toe stonnen d'r meer as zestig verhaelen '*De oorlog in de Stellingwarven*' in et Stellingwarfs tiedschrift de Ovend. Dat tiedschrift komt zes keer jaors over de heerd wat dan dus daele komt op meer as tien jaor publikaosies van de haand van De Vries. Al jaoren he'k die stokken altied oversleugen, want de meeste verhaelen rond de oorlog '40-'45 he'k now ienkeer gien belangstelling veur. Vliegtugen, stoomtreinen en alderdeegst van et ni'jste medel auto, raek ik ok niet van an de kook.

Wao'k eins meer oge veur hadde was de man achter die verhaelen. Et was mi'j al mennigmaol opvalen dat die stokkies mit een haost wetenschappelijke benaodering schreven wodden. Ik was dan ok slim beni'jd naor de man achter die verhaelen over dit stok geschiedenis. We legden een tied en een plak vaaste om him es wat beter kennen te leren. Op een regenachtige woensdagmiddag scheuven we bi'j Henk en Freerkje in Noordwoolde an de eterstaofel an en ha'k een briefien mit tien vraogen mitneumen veur de beste man, mar...

Et duurde niet lange doe 'k et al vernam. Zoas van de oold-direkteur van de Schrieversronte wel es zegd is, "*Pieter ís de Schrieversronte*", zo kuj' van Wiebe H. de Vries wel haost zeggen: "*Hi'j ís de oorlog.*" In een oneindige woordestroom kneupt De Vries et iene verhael an et aandere en nuumt tieden, daotums, naemen van betrokken meensken en plakken d'r steevaaste hiel precies bi'j. Mar een hiel inkelde keer krabbelt hi'j himzels achter de oren en moet hi'j hiel even in zien grieze massa spitten om een bi'jbeurende naeme of daotum op te greven.

In zien jonge jaoren wol De Vries eins wel boer wodden mar daor is niet vule van terechte kommen. Uutaendelik dri'jde et veerder in zien leven allemaole om techniek van veurnaemelik radio, tillevisie en antennebouw. En tussendeur altied mar weer die oorlog...

Doe Wiebe as zeuventien- achtienjaorige jonge bi'j de CAV in Berkoop warkte en zien vader opreupen wodde veur de 'Arbeitseinzats' mos hi'jzels wel onderduken. Hi'j kwam terechte bi'j een turfmaakeri'je an de Lende, waor hi'j iedere dag van et huus van zien oolden in Ni'jhooltpae uut henne fietste. Van zien breur kreeg hi'j op een dag een plaetiesboek waor silhouetten van alle vliegtugen - van weerskaanten - die in de oorlog bruukt wodden in stonnen. Daormit was de interesse veur alles wat mit oorlog te maeken het anwakkerd tot et grote vuur dat vandaege-de-dag nog altied volop braant.

(Vervolg op de volgende bladziede)

(Vervolg van de veurige bladziede)

Veur een fesoenlike baene in et leger kwam De Vries niet in anmarking omreden dat hi'j kleurenbliend was. Vanwegens diezelde kwaol hul hi'j et ok niet al te lange uut bi'j de pliesie in Rotterdam en bi'j de Massisee. Nao as Oorlogsvri'jwiller (OVW-er) in Haarlem bi'j de eerdere Mijn- en Munitie Opruimings Dienst (MMOD), de Explosieven Opruimings Dienst (EOD) van vandaege-de-dag en zoe'n aanderhalf jaor as Gestichtswacht (GeWa) in de gevangenissen van Veenhuzen te warken, kwam hi'j uiteindelijk bi'j de Frico in Wolvege terechte.

Vandaege-de-dag het De Vries trouwens nog altied een vergunning om mit geveerlike rommel uut die tied in de auto bi'j pad en weg te wezen.

Al hiel vroeg - drekt nao de oorlog - is De Vries begonnen mit et publiseren van zien kennis van de oorlogshistorie. Tegere mit een kammeraad maekte hi'j al gauwachtig een boek over een stok oorlogsgeschiedenis rond de Gemiente Lemsterlaand. Naotied breidde zien 'warkgebied' uut tot de drie noordelike perveensies in een Studie Groep Lucht Oorlog (SGLO), mar is bi'j oons veural bekend van de beschrijving van die tied in Stellingwarf. In 1995 kwam zien Nederlaanstaelig boek 'De regio tijdens de Tweede Wereldoorlog' bi'j Meester Drukkers in Wolvege uut. Daor bin onderdehaand meer as vuufduzend van verkocht.

Ie kun et zo mal niet bedaenken of De Vries wet d'r een verhael over mit alle details d'r ommetoe. Alles over wrakstokken van vliegtugen, waor ze liggen, over greven van burgers en soldaoten, alle strafkaampen, en gao zo mar deur. Op mien vraoge as d'r ok 'leuke' verhaelen uut die tied te vertellen binnen kwam et verhael mit naeme en toenaeme op 'e taofel van een kollektaant die in Ni'jhooltpae mit een kollektebusse bi'j de deuren langeskwam veur de pro-Duutse 'Winterhulpe'. Hoewel de meeste inwoonders van Ni'jhooltpae wel wat in die busse deden, kwam de man ok bi'j iene an de deure die d'r niks van hebben mos en zee: "Ie kun om mi'j de Duutse pest kriegen." Waorop de kollektaant him bescheid gaf mit de woorden: "Da's altied nog beter as de Engelse ziekte."

De Vries vint et wel es jammer dat d'r niet meer direkte reakties kommen op zien stokken in de Ovend. Hi'j wodt trouwens wel geregeld vraogd veur infermaosie over disse of gene, of geft raad over et plaetsen van een monement of gedaenkstien. In de Ovend van april 2007 ston zien 62ste stok 'De oorlog in de Stellingwarven' mar ok de bosschop dat hi'j et om reden van zien wat minder woddende gezondhied even wat kalmer an doen mos. Intied het hi'j toch mar weer een peer stokken naor Berkoop toestuurd en hoopt dat nog een hiel schoft vol te holen.

Et testament kan alle daegen nog veraanderen mar zo et now liekt gaot zien hiele archief nao zien wegraeken naor de Schrieversronte in Berkoop en zal de zeune d'r op toezien dat et daor goed beheerd wodt.

Over de schrieveri'je van vandaege-de-dag in Stellingwarf wawwe et aorig mittenneer iens: et is al mit al wat een oppervlakkige bedoening, et het niet al te vule diepgang. Mit alliend mar wat fleurige stökkies, romannegies en gedichies redden we et Stellingwarfs niet van een gewisse ondergaank.

(Vervolg op de volgende bladziede)

(Vervolg van de veurige bladziede)

Doe we vernammen dat Freerkje de eerpels op 't vuur zette en bleek dawwe de halve middag 'verpraot' hadden, kon 'k et vanzels niet laoten om vrouw De Vries (Corrie) nog even te vraogen hoe as et is om mit zoe'n gepassioneerde 'oorlogsman' trouwd te wezen.

Van wieze meensken kuj' een wies bescheid verwaachten vanzels, en d'r kwam dan ok een poletiek antwoord:

"Et moch om mi'j wel es wat minder want d'r is meer as alliend die oorlogsverhaelen. Mar an de aandere kaante, we laoten mekeer daor hielemaole vrij in en we slaopen d'r naachs goed omme."

Groots lat Wiebe H. de Vries zien speltien van de Armed Forces Examination and Entrance Station (AFEES) op et revers van zien jassien nog es an mi'j zien en zal weer an een volgend oorlogsverhael beginnen as Corrie him an jasse trekt:

"Kom, we gaon op huus an."

Buten, in twielochten zie'we hoge in de locht et silhouet van een vliegtuug overkommen...

Piet Bult

Schipperen...

Bi'j et maeken van een Stellingwarfs Woordeboek moej' vanzels ok wel es wat schipperen.

Wi'j kregen een oorspronkelijk briefien om wat meer infermaosie onder ogen mit de vraoge van de woordeboekemaeker:

Wat is hi'j hoenig = levenskrachtig, tierig: inderdaod hoenig of toch haenig? Zeggen jim de 'oe' kot of laank?

Et bescheid op die vraoge was: Hoenig: mit een lange 'oe'. Een hoen (kiepe) is altied an 't krabben en scharrelen dus: drok in de weer.

In et Woordeboek is dit daor van overbleven: hoenig = levenskrachtig
Neffens Van Dale: levenskrachtig (bn.) 1 levenskracht hebbend => vitaal

Now is et 'drok in de weer (wezen)' toch krek even wat aandere as et 'levenskracht hebben' of 'vitaal wezen', liekt oons.

Mar ja, woordeboekemaekers moe'n ok wel es wat schipperen vanzels.

Ik geleuf et, ikke niet...

Lao'we zo now en dan es een stokkien uut de vertaelde biebelteksten deur et brillegien van een leek bekieken; hoe zuwwe trouwens ok anders. De glaezen in dat brillegien bin seins helder, ok wel es wat smerig en ok wel es dikke besleugen, haost tot matglas wodden...

~*~*~

Wat kost een meenske...

Leviticus 27:1-7

1 De HEER zei tegen Mozes:

2 'Zeg tegen de Israëlieten: "Wanneer iemand de HEER de tegenwaarde van een mensenleven belooft,

3 worden de volgende bedragen berekend: Het vaste bedrag voor een man tussen de twintig en de zestig jaar is vijftig sjekel zilver, berekend volgens het ijkgewicht van het heiligdom.

4 Voor een vrouw geldt een bedrag van dertig sjekel.

5 Gaat het om iemand tussen de vijf en de twintig jaar, dan geldt er een bedrag van twintig sjekel voor een jongen en tien voor een meisje.

6 Bij kinderen tussen één maand en vijf jaar geldt er een bedrag van vijf sjekel voor een jongen en drie voor een meisje.

7 Bij mensen van zestig jaar en ouder geldt er een bedrag van vijftien sjekel voor een man en tien voor een vrouw.

Ofwel in een tabellegien:

- man	20-60 jaor	50 sjekel
- vrouw	20-60 jaor	30 sjekel
- joongien	5-20 jaor	20 sjekel
- ooldere man	60+ jaor	15 sjekel
- ooldere vrouw	60+ jaor	10 sjekel
- maegien	5-20 jaor	10 sjekel
- klein joongien	0-5 jaor	5 sjekel
- klein maegien	0-5 jaor	3 sjekel

Zoks is toch mal zeggen...

Op 't heden is - neffens Wikipedia - 5,7 sjekel ongeveer geliek an 1,00 euro.

Ik geleuf et, ikke niet...

f&p

Vertaelen van een Fries gedicht... (2)

Et oorspronkelijke

De dyk nei Pake

Pake hat syn lêste klompen kocht

elk de rêch rûn as in raaptepper
moatte Pake en de âld dyk tasjen
hoe't de tiid har oermânsk is

it ferslyt meldt him mei gers en mosk
wrikt yn 'e stiennen
in wurch moed

it wenstige paad waard sljochte
no in roubân
Pake wol nei Beppe

de âld dyk ferklonken
syn waaltsjes no dissipels
yn de ekokatedraal

ik haw Pake syn klompen

Edwin de Groot

en wat et wodden is

De weg naor Pake

Pake het zien laeste klompen kocht

elk de rogge rond as een knolleplokker
moeten Pake en de oolde weg toezien
hoe de tied heur inhaeld het

de sleet lat him zien mit grös en mos
wrikt in de stiennen
een muui gemoed

et gewone pad wodde slicht
now een rouwbaand
Pake wil naor Beppe

de oolde weg verklonken
zien waalties now apostels
in de ekokattedraal

ik hebbe Pake zien klompen

*Vertaeling: Edwin de Groot
mit wat hulpe van: Piet Bult*

In eerste instaansie was d'r eins allieend een perbleem mit de 'raaptepper' en et 'oermânsk'. Dat '...teppen', dat doen wi'j niet bi'j et knolle- of korappeplokken mar mit 'teppen' haelen wi'j de laeste melk uut de utter bi'j een koe, neffens oons Woordeboek: **leegteppen** = bij het handmatig melken de laatste melk uit de uier doen komen.

Tsja, en dat 'oermânsk' is in 't Fries zoks as: overmachtig, boven de macht; ankunnen, de baos speulen, bebaozen, kepittelen. Ok al gien woorden die hier in oonze omkrieten in dit verbaand daegeliks zo bruukt wodden. Overlopen zol haost kunnen mar 'inhaeld wodden' deur de tied paste hier toch eins et alderbeste.

Slietaosie (de sleet) meldt him niet bi'j oons mar komt deur 't hadde warken, veur 't locht of lat him zien. 'Verklinken' is eins vusen te poëtisch om in 't Stellingwarfs te bruken mar moet hier op dit plak vanzels beslist wel zo staon..!

Wie in Stellingwarf wet van een ekokattedraal? Mar daor kuwwe et de aandere maond bi'j et dadde gedicht van 'Eko-katedraal' in disse riegel mooi es even over hebben.

Kan zoks dan ok veur een Stellingwarfs gedicht deurgaon? D'r zullen niet vule Stellingwarvers wezen waar disse mooie woorden in et daegeliks gedaachte-idiom veur kommen. Zokke poëtische verwoording, nee, daor zal de deursnee Stellingwarver toch niet gauw mit an kommen zetten, of vaalt dat wel wat toe..? Bin d'r veurbeelden..?

Taeltuun

Vuuf wat minder bekende woorden uut et Stellingwarfs (Haand)Woordeboek:

- baandig** = bandig, erg druk bezet, heel veel bezig: zodat men altijd gebonden is; een baandig leven, een zwaar leven
- baandrekel** = ondeugend kind, ondeugende jongen die heel wat durft uit te halen
- baankerig** = gezegd van een donkere lucht, bijv. De lucht is baankerig
- babbelegoegies** = 1. fratsen, ondeugende streken 2. bedriegelijke praatjes, uitvluchten, tegenwerkingen 3. drukte, extra werk, bijv. Maek d'r mar niet te vule babbelegoegies van
- badderen** = 1. in bad gaan, plassend, spetterend zich in het water bevinden 2. op vergelijkbare wijze in het zand bezig zijn 3. wadend gaan

Et langste woord...

Et langste woord wawwe an now toe in et (Haand)Woordeboek tegenkwammen: **schokkereerappelsorteermesiene**. Een woord van mar liefst dattig letters!

Heurend en zienend...

In et gedicht 'Zundagmorgen' van Jannie D. de veurige maond in dit blad:

*gien meenske te zien
op de oolde buurvrouw nao
die bliede as een kiend
op zien damesfietsien stapt*

Dat 'op zien damesfietsien...' mos dat in dit geval gien 'op heur damesfietsien...' west wezen? Een vrouw stapt toch op heur fiets..?

Goeie vraoge, mit as bescheid: ja en nee.

Krek as o.e. ok in et Fries het et bi'j oons in de Stellingwarven lange tied de gewoonte west om spullegies van vrouwluden an te duden mit 'zien'. Oons moeke zien fiets of in et Fries: Us mem syn fiets.

Zo rond - zegge - de eerste helte van de veurige ieuw is dit in beide taelen veraanderd en opscheuven naor et Nederlaans. Zo now en dan koj't nog es tegen bi'j wat ooldere meensken. Et is vandaege-de-dag meer gebrukelik om 'heur' of 'heurend' te bruken. Et is nog meer gewoon om 'de' te bruken, niet op 'heur' fiets mar gewoon op 'de' fiets...

Dichtwark...

Dronken klinkers...

Ik klink hél gezéllig mi mededrinkers
Mar ik verdrink ongezéllig in
medeklinkers
Wwwwwannnt iiiik sstsstssstotttter!

Chris Kerkhoff

Dood

Verdriet verpakt in troanen
water noar de zee.
Onheerbaar dreuge snikken.
De zonne skient effen niet.

Corry Overmars

Onderwegens

Argens onderwegens,

verdwenen
de liefde

vergaon

't gelok

vervleugen

de passie

verleuren

de vrundschop.

Wi'j twiebeidend, tegere onderwegens,

hieltied wieder vot van oons.

Roely

Haiku

welkom klein poppien
waoromme bi'j de buurvrouw
en hierre weer niet

Lukas

Naor Wolvege

Aj' daor es henne willen
moej' wel bedaenken dat
aj' op de Blessebrogge staon
et verkeer je veurbi'j raost
krek as komt d'r gien morgen meer
de drokte daor nog arger is
blief dus mar liever thuis.

Jannie D.

Seniorenreizen met de boot

Bootje varen
theetje drinken
staren naar de overkant
eten, drinken
slapen, gapen
'k lees maar weer
die ouwe krant

water, water, water
'k krijg een kater
al dat water
om mij heen

praten, praten, praten
hou de wolken
in de gaten
wanneer schijnt nou eens de zon
grijs de lucht, grijs het water
in 't vooronder wordt 't steeds later
'k wou maar dat ik vluchten kon.

Joukje

Hoape

Vroagend grote oong.
Onzeker kiekend.
Zol het lukken?

Corry Overmars

Wegfladderende aarfstgedachten

Et vallend blad
nam beweging mee
nog een ènlele boot
in de graachten

Slumergedachten
op morgen ericht
wintertafreel
te verwaachten

Mit iezige wiend
een dik pak sni-j
't ontwricht soms
'normale' dingen

Bevreuren wieden
alom vertier
gladde iezers
verzetten de zinnen.

De zomerzonne
is of-evoerd
de aarfstlocht
mit gries en grauw

Mit mist in
spinragdraoden
zulverkaant
in morgendauw

Zunnestraolties
lokken gedachten mit
d'erkenning van gistern
gekoesterd bezit.

Femmy Woltman-Groen, Gietern

Haiku

Ien veurjaorssprietien
een zunnegien an de locht
dat gefte een boel grös.

Deurdaenkerties

Aj' eupen staon
kuj' áánderen dingen zien laoten

Sommigen leren en weten
Aanderen weten en leren
Wet de lerende
of leert de wetende?

Kinderen

Voed ze met één borst,
laat ze nieuwsgierig naar de andere
Laat ze vallen,
dan leren ze lopen
Als ze lopen, laat ze gaan
dan komen ze terug
Als ze verdriet hebben,
laat ze huilen
dan leren ze lachen
Laat ze onzeker,
dat geeft ze zekerheid
Geef ze ruimte,
dan is er geen afstand
Geef ze één hand
dan vragen ze om de andere
Vraag en geef niet teveel
dan vinden ze hun kracht

Einte Sloomstra

Winterreize

"Ma'k jim een cyclus van zwaarmoedige gedichten heuren laoten?
Ik vien ze mooier as alle aanderen en bin d'r wis van dat jim ze ok hiel aorig vienen zullen."

Iene van de hoogtepunten uut de
mezieliteratuur die deur de jaoren et
meerste indrok maekt het is de cyclus
van 24 gedichten

Winterreize

van Wilhelm Müller (1794-1827), op
meziek zet deur Franz Schubert (1797-1828)

Veurige maonden hawwe de eerste riegel van de 24
gedichten. Disse keer et drienentwintigste vas.

Die Nebensonnen

Drei Sonnen sah ich am Himmel steh'n,
Hab' lang und fest sie angesehen;
Und sie auch standen da so stier,
Als wollten sie nicht weg von mir.

Ach, meine Sonnen seid ihr nicht!
Schaut ander'n doch ins Angesicht!
Ja, neulich hatt' ich auch wohl drei;
Nun sind hinab die besten zwei.

Ging nur die dritt' erst hinterdrein!
Im Dunkel wird mir wohler sein.

De bi'jzunnen

Drie zunnen za'k an de hemel staon,
hebbe d'r lange en mit zorg naor keken;
en zij stonnen daor ok zo te steren,
as wollen ze niet meer bi'j mi'j weg.

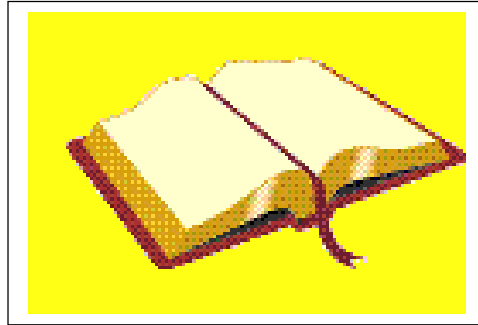
Ach, mien zunnen bi'j'm niet!
Kiek aanderen mar in 't gezichte!
Ja, lessend ha'k ok wel drieje;
de beide besten die bin ondergaon.

Gong de dadde d'r mar aachteran!
Ik zol liever in et duuster wezen.

Aanderemaond de laeste in disse riegel: De dri'jorgelman (*Der Leiermann*)

En mit as laeste gedicht de dri'jorgelman ('de dood') komt d'r de aandere maond in dit blad een aende an disse serie van 24 beroemde gedichten. As d'r aorig belangstelling veur is dan wiwwe et wel es bekieken awwe alle vierentwintig niet in een boekien bundelen en uitgeven kunnen. Laot mar even weten aj' daor belangstelling veur hebben. Alderhaande aandere opmarkings bin vanzels ok slim welkom...

De Stellingwarver Biebel

Vertaelen en liefhebben...

Uut Markus 12:31 "Hebbe je naoste lief as jezels (Heb uw naaste lief als uzelf)." Dat "Heb uw naaste lief..." zoj' daor ok "Hool van je naoste..." van maeken kunnen?

In de Stellingwarven vie'we niet zo vlogge een naoste 'lief'. Een 'naoste' vien ie - gevuulsmoedig - in de Stellingwarven eins al haost niet. We holen van de vrouw, van de kiender, de kleinkiender en seins de buurvrouw, mar 'ik hool van mien naoste', heuren we hier niet alle daegen. Uut de Van Dale: naaste = medemens = evenmens. Gelokkig, uut oons Stellingwarfs Woordeboek: naoste = naaste, evenmens. Een naoste bliekt hier seins toch wel degelik te bestaon.

De volgende vraoge is: is 'holen van' etzelde as 'liefhebben'? Oons donkt van niet of ie moe'n al tot et slag heuren dat, naodaj' iene drie keer troffen hebben, zoe'niene al tot je alderbeste kammeraoden rekenen. Wij doen daor vaeks wat langer over. Een snupien, waarmte of voetballen, daor kuj' neffens oons best van holen. Mar om now te zeggen daj' een snupien, waarmte of voetballen liefhebben, gaot oons haost wat te veer.

Disse riegel, dit stokkien tekst, is trouwens ok weer zoe'n min of meer hiel 'biebelig' begrip. Wij vienen dawwe juust mit dat soorte van zaeken oppassen moeten om et zo neudig mooier, aandere en veural 'Stellingwarfser' maeken te willen. Mooi ofblieven en mar mit wat lienwoorden staonlaoten is dan vaeks et beste...

Now, bi'j'm weer hielemaole bi'jpraot mit wawwe tussen et gewone wark deur, daon hebben en an 't doen binnen.

Tot de aandere maond mar weer.

f&p

Inspraake zonder inzicht geft vaeks een uutspraake zonder uutzicht

Wi'j' reageren op disse stelling of wi'j' aandere wat An de liende hangen...? Dat kan in 't Nederlaans, et Fries of – bi'j' veurkeur – in 't Stellingwarfs. Veur de aorigheid mag et vanzels ok nog wel es wat een aander taeltien wezen. Et gebruik van niet-Stellingwarfse bi'jdregen wodt trouwens wel een betien in de haand holen. Opsturen naor: info@stellingwerfs-eigen.nl

Et archief van dit maondblad kuj' vienen op www.stellingwerfs-eigen.nl

Aj' dit blattien niet meer in je aemelbusse hebben willen of weej' nog iene die 't misschien ok (graeg) lezen wil, doe dan mar even een berichien naor info@stellingwerfs-eigen.nl

Et is de bedoeling dat iederiene die wat te schrieven het (een appatte tekening of foto mag ok), dat opsturen kan (in Word-fermaot) en dat et dan zonder vorm van redaktie altied en zonder korrektie(*) plaetst wodt. Altied, wil in dit geval zeggen, ja altied, behalven as et bi'jglikeks vluken, schellen, raozen, tieren of dat soorte van rarigheid is zoas dat in de daegelikse ommegang mit mekeer ok niet gebruikelik is. Mar et moet - an de aandere kaante - wel wat lieden kunnen... Een betien reklame, bi'jglikeks je eigenmaekte sjem anpriezen of je bedrief gewoon es in de kiekerd zetten, kan ok mar et moet vanzels niet allierend een adverteensieblad wodden.

() Aj' liever hebben dat de roegste schrieffouten d'r even uuthaeld wodden dan moej' dat even angeven.*

Et is de bedoeling dat alleman kaant-en-klaore stokken of stokkies opstuurt. Et ienige wat de redaktie d'r an dot is et in- en anneneer plakken, wat deengies in rebrieken bi'jenneer zetten, et iedere maond as aemel rondsturen en et as archief op internet beweren en daor ok beschikber maeken om een nommer naor je toe haelen te kunnen (downloaden) as een dokument in DOC- en PDF-fermaot. De voertael is Stellingwarfs (vanzels) mar Fries, een stokkien Nederlaans of een aandere - veur oons - leesber taeltien mag ok wel een keer. As et mar wel raekvlakken het mit wat d'r op tael- of kultuurgebied leeft in Stellingwarf.

PAS OP: Iederiene stuurt veur 100% eigen verantwoordelikhied wark in..! Dat gelt liekewel inhooldelik as veural ok mit et oge op auteursrechten...! De redaktie/uitgever nemt hier gienertied verantwoording veur mar schoeft die deur naor de instuurder. De grootte van een dokument het binnen roeme greenzen, gien beparking.

Mitteneer en veurenneer

* Aende *